

*Train 2 EN4CE Project is being funded by the
European Union's Justice Programme (2014-2020)*

Učinkovitost čezmejne izterjave obveznosti v EU

Prof. dr. Vesna Rijavec

Gradivo za Seminar Train2en4ce
Prepovedano razširjanje

Univerza v Mariboru

60 Pravna fakulteta

Področje uporabe evropskega civilnega postopka

- ▶ Vse veljavne *evropske uredbe*, ki urejajo *civilne postopke*, se v državah članicah uporabljajo takoj po uspešnem pristopu.
- ▶ Pravil ni treba prenesti v nacionalno pravo, ampak veljajo neposredno.
- ▶ Problematika mednarodne pristojnosti in izvršitve tujih sodnih odločb je evropske institucije postavila ob bok nacionalnih, ki še naprej rešujejo domače spore.
- ▶ Rezultat je **podvojen sklop procesnih pravil**, kar predstavlja veliko breme za sodnike, ki jih morajo upoštevati pri svojem delu

Evropski pravni prostor

Evropski sodni prostor

Odločbe SEU

- ▶ Značilnosti:
 - ▶ je posamični pravni akt
 - ▶ posamezniki lahko vložijo pravno sredstvo proti odločbi (ne morejo pa vložiti pravnega sredstva proti uredbi!)
 - ▶ odločba je zavezujoča za tistega, na katerega je naslovljena
 - ▶ na odločbo se sklicuje tisti, na katerega je naslovljena
 - ▶ če je odločba naslovljena na državo članico, se lahko posameznik sklicuje nanjo pred nacionalnimi sodišči, če to izhaja iz vsebine in namena odločbe

Perspektive mednarodnega procesnega prava

- ▶ Ordre public
- ▶ Medsebojno zaupanje
- ▶ Dolgoročni proces

Vzroki nezaupanja

1. problemi, povezani z nepoznavanjem in predsodki, ki so praviloma posledica pomanjkanja informacij
2. razlike med procesnimi redi glede stopnje varstva dolžnika
3. dvom - pravna pravila so sicer primerna, vendar do odstopa od standardov pride v sodni praksi

EU projekti

Koordinator PF Maribor www.acj.si

- ▶ **Raznolikost izvršilnih naslovov pri čezmejni izterjavi dolgov v EU** EU-EN4S JUST-AG-2018/ JUST-JCOO-AG-2018
- ▶ **Pravna sredstva v zvezi z izvrševanje tujih sodnih odločb po Bruselj Ia (prenovitev)** JUST/2014/JCOO/AG/CIVI/7749
- ▶ **Razsežnosti dokazovanja v evropskem civilnem procesnem pravu**
- ▶ **Poenostavljena izterjava v EU** JLS/2009/JCIV/AG/0003 - 30-CE-0349918/00-29
- ▶ **»Evropski izvršilni naslov - poenostavitev mednarodne izvršbe in zagotovitev pravice do pravnega varstva«** JLS/2005/FCP/047 - 30-CE-0036379/00-68
- ▶ Nacionalni projekt vročanje

Evropsko civilno procesno pravo uredbe - uredbe po področjih

1. Uredba Bruselj I , št. 44/2001 nadomesti jo **prenovljena uredba Bla**, št.1215/2012 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb **v civilnih in gospodarskih zadevah**
2. **Uredba Bruselj IIa**, št. 2201/2003 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v zakonskih sporih in sporih v zvezi s starševsko odgovornostjo - **Družinska uredba**
3. **Preživninska uredba**, št. 4/2009
4. Uredba, št. 1346/2000 o postopkih v primeru insolventnosti - **Stečajna uredba**
5. Uredba **o dedovanju**, št. 650/2012

Uredbe za poenostavitev čezmejnega sodnega varstva

1. **Uredba, št. 805/2004** o uvedbi evropskega naloga za izvršbo nespornih zahtevkov (uporabljam kratico UEIN Uredba o evropskem izvršilnem naslovu, kar je boljši prevod kot evropski nalog, kar lahko povzroči napačne predstave, da je to uredba le za plačilni nalog)
2. **Uredba, št. 1896/2006** o uvedbi postopka za evropski plačilni nalog
3. **Uredba, št. 861/2007** o uvedbi Evropskega postopka v sporih majhne vrednosti
4. **Uredba, št. 2015/2421** o spremembi uredbe št. 1896/2006 in uredbe št. 861/2007

Uredbe za izboljšanje sodelovanja na področju pravosodja - pravna pomoč

1. **Uredba, št. 1393/2007** o vročanju sodnih in zunajsodnih pisanj v civilnih ali gospodarskih zadevah v državah članicah,
2. **Uredba, št. 1206/2001** o dokazovanju
3. **Uredba, št. 743/2002** o splošnem okviru Skupnosti za dejavnosti, ki bodo pospešile izvajanje pravosodnega sodelovanja v civilnih zadevah

Unificirana pravila-obseg veljavnosti

- Krajevne meje
- Subjektivne meje
- Časovne meje
- Objektivne meje: vrsta zadeve, ki spada v okvir uredbe
- Kaj je civilna ali gospodarska zadeva - **razmejitev: upravna civilna zadeva**
- Razlikovanje tudi **med področji civilnega prava**, ker so nekatera pri uporabi določene uredbe izrecno izključena oz. vključena

Bla-obseg veljavnosti

- Regulation double: 1. Mednarodna pristojnost in 2. priznanje in izvršitev
- **Objektivne meje *Ratione materiae*** - vrsta zadeve, ki spada v okvir uredbe:
- civilne in gospodarske
- nekatere izključene

Člen 1 Bla - obseg uredbe

- ▶ 1. Ta uredba se uporablja v civilnih in gospodarskih zadevah, ne glede na naravo sodišča. Zlasti ne zajema davčnih, carinskih ali upravnih zadev ali odgovornosti države za dejanja in opustitve pri izvajanju državne oblasti (acta iure imperii).

- ▶ 2. Ta uredba se ne uporablja za:
 - ▶ (a) 1.osebna stanja ali pravno in poslovno sposobnost fizičnih oseb, 2. za premoženjska razmerja iz zakonske zveze ali razmerje, za katerega se v skladu z zakonom, ki se zanj uporablja, šteje, da ima primerljiv učinek kot zakonska zveza;
 - ▶ (b) stečaj, postopke v zvezi z likvidacijo plačilno nesposobnih podjetij ali drugih pravnih oseb, postopke prisilne poravnave in podobne postopke;
 - ▶ (c) socialno varnost;
 - ▶ (d) arbitražo;
 - ▶ (e) preživninske obveznosti, ki izhajajo iz družinskih razmerij, starševstva, zakonske zveze ali svaštva;
 - ▶ (f) oporoke in dedovanje, vključno s preživninskimi obveznostmi, ki so nastale zaradi smrti.

Pojem civilne in gospodarske zadeve - Izhodišče Bla

- Uredba nima svoje definicije
- **Pomen evroavtonomne razlage Sodišča ES**
- Razvoj enotnega koncepta za razlago na podlagi vodilnih sodnih primerov Sodišča ES
- Sodna praksa rešuje zlasti mejne primere
- Odločilno ni zgolj posamezno nacionalno pravo, temveč predvsem splošna pravna načela in cilji, ki jih je mogoče izpeljati iz sistematike uredbe (prej BK) in tudi iz temeljnih načel pravnega reda posamezne države

Koncept se je izoblikoval v naslednjih primerih: C-29/76 LTU / Eurocontrol C-133/78 Gourdain / Nadler C-814/79 Netherlands State / Reinhold Rüffer, C-172/91 Sonntag/Weidmann

Razmejitve med področjema javnega in zasebnega prava (1/1 člen BI)

- Meja med zasebnopravno in javnopravno sfero v različnih državah zelo različno postavljena
- Sodna praksa (rešuje zlasti mejne primere): odločilna okoliščina, da je v zvezi s spornim predmetom podano **izvajanje javnih pooblastil** - da gre za oblastna ravnanja, za katera veljajo drugačna pravila od civilnopravnih, izterjavo vodi subjekt javnega prava kot upnik enostransko s položaja oblasti.

Primer Rüffer:

- Država je od lastnika plovila zahtevala povrnitev stroškov odstranitve ladijske razbitine, ki je ovirala promet. Odstranitev je opravila državna služba po uradni dolžnosti v okviru upravljanja javnih vodnih poti. Regres proti lastniku ni temeljil na civilnopravnem razmerju, temveč je državni organ izvrševal javna pooblastila.

Primer Volker Sonntag/Hans Waidmann in ostali

- Učitelj na državni šoli v deželi Baden-Württemberg je opustil dolžni nadzor nad učencem, ki je na izletu v gore v Italiji izgubil življenje. Proti učitelju je italijansko sodišče vodilo postopek kazenski zaradi povzročitve smrti zaradi malomarnosti, v katerem je bil postavljen tudi premoženjskopравни zahtevék za odškodnino.
- **Predhodno vprašanje Sodišču ES se je glasilo:** Ali je tožba oškodovanca proti učitelju nosilcu javnih pooblastil, ki je povzročil škodo zaradi protipravne kršitve svojih službenih dolžnosti, civilna zadeva?
- **Odgovor: učitelj je sicer javni uslužbenec, vendar pri izvajanju dolžnosti do učencev to ni odločilno in ne gre za izvajanje javne oblasti.**

Litispendenca

Institut je povezan s pristojnostjo, saj po logiki Bla ne bi smelo priti do pristojnosti več sodišč o isti stvari in tudi ne do nezdržljivih odločitev v različnih državah članicah

- ▶ Člen 29
- ▶ SLO: Če pred sodišči različnih držav članic tečejo postopki z istim zahtevkom med istima strankama.
- ▶ Nem: wegen desselben Anspruchs zwischen denselben Parteien
- ▶ Ang: where proceedings involving the same cause of action and between the same parties
- ▶ FR: lorsque des demandes ayant le même objet et la même cause sont formées entre les mêmes parties

1. Isti zahtevek med istima strankama - objektivna in subjektivna identiteta tožbenih zahtevkov

- ▶ Pojem istega zahtevka (Gubisch, C 144/86)
- ▶ Pojem istih strank (Tatry, C 406/92)

2. Poznejša tožba ni dovoljena - sodišče se izreče za nepristojno, vendar ne takoj, šele ko se prvo sodišče izreče za pristojno.

Objektivna identiteta - procesno ekvivalenčna teorija - odločilna za presojo sta tožbeni predlog in podlaga

- ▶ Objektivno identiteto Bla določa unificirano V različnih jezikih obstajajo različice dikcije za objektivno identiteto tožbenih zahtevkov: v nemški »wegen desselben Anspruchs«, angleški »same cause of action«, v francoski »le même objet et la même cause«, španski različici »el mismo objeto et la misma causa«.
- ▶ (Tatry, C-406/92): V VB ne razlikujejo med predmetom in podlago zahtevka, v Nemčiji pa. V RS je predmet pojmovan kot tožbeni predlog. Sodišče pove: V smislu člena 21 BK(1968) „**podlaga**“ zahtevka zajema **dejansko stanje in pravno pravilo, na katero se zahtevek opira in „predmet“** sestavlja **namen tožbe (Zweck der Klage)**.
- ▶ Tožba za ugotovitev, da je tožena stranka odgovorna za odškodnino, na kateri temelji dajatvena tožba za odškodnino, je ista kot tožba, ki jo je tožena stranka že vložila, npr. ugotovitev, da ni odgovorna za škodo. Čeprav angleška različica člena 21 ne razlikuje jasno med pojmom predmet ali podlaga za zahtevek, ga je treba razumeti v istem smislu kot večina drugih jezikovnih različic, ki vsebujejo to razliko (Gubisch Maschinenfabrik).
- ▶ Pri presoji ali obstaja ovira litispendence očitno tudi pri primerih po Bla velja procesno ekvivalenčna teorija, po kateri se poleg tožbenega predloga upošteva tudi njegov dejanski in pravni temelj.

Ravnanje sodišč

Vsako sodišče preuči identiteto zahtevkov in strank in trenutek nastopa litispence. Ker Bla drugače kot ZPP litispenco enotno veže na trenutek vložitve tožbe, praviloma ni spora, katero sodišče je poznejše, ker je datum vložitve jasen, ni pa vedno enostavno ugotoviti datuma vročitve tožencu.

Poznejše sodišče, ki ugotovi prednost prvega sodišča in identiteto zahtevkov, svoj postopek prekine.

Prvo sodišče, ki pozitivno ugotovi svojo pristojnost, prične s postopkom.

Drugo sodišče nadaljuje prekinjeni postopek in tožbo zaradi nepristojnosti zavrže (29. čl. Bla).

Forum shopping, torpedne tožbe

- ▶ Dirka za osvojitvev foruma - *pristojnost pred domačim forumom*
- ▶ torpedne tožbe (npr. negativna ugotovitvena tožba na ugotovitev, da ni kršitve neke pravice, oz. da ni odškodninske odgovornosti)
- ▶ Negativna ugotovitvena tožba kot sredstvo za zagotovitev mednarodne pristojnosti je italijanski izum (milanski odv. Franzosi leta 1997 tako odgovori na grožnjo s tožbo zaradi kršitve patenta pred londonskimi sodišči)
- ▶ Redefinicija pravnega interesa za negativne ugotovitvene tožbe?

Avstrija je sosednja država Italije

- ▶ leta 2012 so na avstrijskem Koroškem padavine, ki povzročijo poplave na Dravi na slovenskem Štajerskem
- ▶ Slovenski oškodovanci tožijo na podlagi določb Uredbe Bla o izbirni mednarodni pristojnosti v primeru deliktov in kvazideliktov (mednarodna pristojnost) **v zadevah v zvezi z delikti ali kvazidelikti pred sodišči v kraju, kjer je prišlo ali lahko pride do škodnega dogodka**

Dravske poplave in Avstrijski torpedo

- ▶ Pred vložitvijo tožbe v Sloveniji je na podlagi iste določbe Bla vložena tožba pred Deželnim sodiščem v Celovcu.
- ▶ Posledica: pravilo mednarodne litispence, slovenski oškodovanci ne morejo tožiti, dokler traja avstrijski postopek.
- ▶ Glej sklep VSM: *sklep I Cpg 298/2016*.

slovenska sodna praksa: VSM sklep I Cpg 263/2016

- ▶ Presoja pravilnosti izpodbijanega sklepa o prekinitvi postopka je tako omejena zgolj na ugotovitev, ali je sodišče prve stopnje, potem ko se je z odgovorom na tožbo seznanilo z dejstvom, da je pred avstrijskim sodiščem v teku postopek med istima pravnima strankama, v katerem tožena stranka napram tožeči stranki uveljavlja zahtevek na ugotovitev neobstoja njene odgovornosti za poplavne dogodke v novembru leta 2012, pravilno ugotovilo obstoj **treh odločilnih elementov**, in sicer **istovetnost strank**, **istovetnost zahtevkov** in **začetek teka prvega postopka**, ki so od prvostopnega sodišča po uradni dolžnosti, brez ugovora litispendence, morale prekiniti postopek

Nasvet

- ▶ V sporu z mednarodnim elementom najprej toži tujca, šele nato se pogajaj

Sorodne pravde 30.čl. Bla

Institut v interesu usklajenega delovanja pravosodja za zmanjšanje možnosti sočasnih postopkov in za preprečevanje nezdržljivih sodb v različnih DČ.

- ▶ Ne gre za identične zahteve temveč za zahteve, ki so v tesni medsebojni zvezi
- ▶ Medsebojna zveza mora biti takšna, da se zdita njihova skupna obravnava in odločanje o njih smiselni, da bi se s tem izognili nevarnosti nezdržljivih sodnih odločb, ki bi izhajale iz ločenih postopkov.
- ▶ Poznejše sodišče postopka ni dolžno prekiniti kot pri litispendenci temveč ga LAHKO prekine pod pogoji:
 1. Če je pristojno za odločanje v zadevnih postopkih;
 2. če postopek pred prvim sodiščem še vedno teče;
 3. če so zahtevki povezani;
 4. če nacionalni zakon prvega sodišča dovoljuje združitev pravn.

Pojem mednarodne izvršbe

1. **Država izvora** sodne odločbe
 2. **Država izvršbe** - izvršbo je treba opraviti v drugi državi, kjer je odločba tuja
- Teritorialno načelo - suverenost - oblast nad uporabo prisilnih sredstev
 - Sprejem v pravni red države izvršbe

Trije sistemi priznanja in izvršitve

1. Révision au fond;
2. Contrôle limité;
3. Ex lege.

Pravni akti

Priznanje in izvršitev

1.pravo EU (BI Bla, BIIa, UEIN, UEPPN, USMV, Evropska insolvenčna uredba)

2.mednarodne pogodbe

3.nacionalno pravo

•Šele, če se ne uporabi evropsko pravo (npr. BI, Bla) ali mednarodna pogodba, pride v poštev nacionalno pravo. V našem primeru je to ZMZPP, ZIZ in ZN

Priznanje in izvršitev - BI vs Bla

- **BI 44/2001**: Dva koraka:
 - 1. potrditev izvršljivosti v izvorni državi in
 - 2. podelitev **eksekvature** (angl. *declaration of enforceability*) v izvršilni državi
- **Bla 1215/2012**: samo prvi korak
 - 1. potrditev izvršljivosti v izvorni državi
 - Avtomatično priznanje izvršljivosti - direktni dostop tuje sodne odločbe v izvršilni postopek v državi izvršbe

Odprava eksekvature

Bla generalno odpravi eksekvaturu

Pred tem parcialno:

1. BIIa 2201/2013 in Preživninska uredba 4/2009
2. **UEIN 805/2004 - odločba ali listina je izdana po nacionalnem pravu**
3. **UEPPN 1896/2006 - Postopek za evropski plačilni nalog - odločba je izdana po unificiranem pravu**
4. **UESMV 861/2007 - Evropski postopek v sporu majhne vrednosti - odločba je izdana po unificiranem pravu**

BU IA - Odprava eksekvature

V čem je bistvo?

- ▶ Neposredni dostop do izvršbe: upnik v zaproseni državi zgolj sproži izvršilni postopek, **brez kakršnegakoli predhodnega postopka eksekvature**
- ▶ **Samo formalne zahteve:** (a) overjena kopija sodbe in potrdila po Bruseljski uredbi I, (b) sodba spada v področje uporabe Bruseljske uredbe I
- ▶ Pravnomočnost niti prej ni bila zahtevana
- ▶ Dolžnik lahko kljub temu odloži izvršbo, še posebej če zahteva prevod sodbe (če so izpolnjeni pogoji za to zahtevo) ali če uveljavlja zavrnitev izvršbe.

Nove dimenzije potrdila

- ▶ Potrdilo vsebuje natančne podatke o vsebini sodbe, za razliko od potrdila po Bruseljski uredbi iz 2001
- ▶ Potrdilo mora biti dolžniku vročeno pred začetkom opravljanja vseh dejanj v izvršilnem postopku
- ▶ Potrdilo lajša izvršilnemu sodišču ali pristojnemu organu izvajanje ustreznih začasnih in/ali izvršilnih ukrepov

Primer: Vročanje potrdila in sodbe

Posojilodajalec po pridobitvi sodbe na nemškem sodišču predlaga izvršbo zoper slovenskega dolžnika/toženca v Sloveniji (zamrznitev bančnega računa). Potrdilo, izdano v skladu s čl. 53 Bla je priloženo.

- Ali naj najprej sodišče dolžniku vroči potrdilo brez sodbe (s tem pokvari učinek presenečenja) ali šele po izdaji sklepa o izvršbi, ko je bil bančni račun že zamrznjen?
- Ali je treba vročiti tudi nemško sodbo?
- Ali jo je treba prevesti? Je to odvisno od tega, ali je treba sodbo prvič vročiti dolžniku / tožencu?
- Če je upnik sodbe že poskusil izvršiti sodbo v Avstriji in je bilo potrdilo, izdano v skladu s čl. 53 je bilo vročeno tamkajšnjemu sodnemu dolžniku, ali bi ga bilo treba ponovno vročiti v Sloveniji?

Vsebina in prilagoditev tuje sodne odločbe

- ▶ Če sodna odločba vsebuje ukrepe, ki jih pravo zaprosene države članice ne pozna, jih sodišče prilagodi ukrepom, ki jih pravo te države pozna, vendar zgolj z učinki, pridobljenimi v državi izvora - Člen 54.
- ▶ Izvršljiva sodna odločba sama po sebi vsebuje upravičenje do ukrepov zavarovanja v državi izvršbe (čl. 40.). V SLO pred Bla je bila predhodna odredba mogoča le, če je imela tuja odločba eksekvaturo. Sedaj je predhodna odredba mogoča takoj.
- ▶ 257. člen ZIZ
- ▶ (Pogoji za predhodno odredbo)
- ▶ Sodišče izda predhodno odredbo na podlagi **odločbe domačega sodišča** ali drugega organa, ki se glasi na denarno terjatev, in ki se ni izvršljiva, če izkaže upnik za verjetno nevarnost, da bo sicer uveljavitev terjatve onemogočena ali precej otežena.

Vseeno mogoč samostojni delibacijski postopek - zapoved naj sodišče nemudoma odloči

Upravičenci

1. **Upnik: 36/2 - zahteva za odločitev, da ni razlogov za zavrnitev priznanja in **posledično tudi ni izvršitve;****
2. **Vsak zainteresiran: 45/4 - zahteva za zavrnitev priznanja in**
3. **Dolžnik: 47/1 - zahteva za zavrnitev izvršitve**

Sporočilo RS Komisiji: okrožno sodišče

Razlogi za zavrnitev v Bla ostajajo enaki kot BI 44/2001

- ▶ V državi izvršbe sicer ni dopusten noben preizkus sodbe, ki bi se nanašal na njeno vsebino
- ▶ Ostali razlogi ostajajo enaki kot prej
- ▶ Vključno z javnim redom - ORDRE PUBLIC
- ▶ **Ni mogoče uveljavljati** razloga, da je bila sodna odločba izdana s kršitvijo načela zaslišanja obeh strank, če toženec **ni začel postopka** za izpodbijanje sodne odločbe, čeprav je imel to možnost.

Ni avtomatskega odloga

Sodišče **lahko**, **na zahtevo** dolžnika:

- (a) omeji postopke izvršitve na ukrepe zavarovanja;
- (b) pogojuje izvršitev s plačilom varščine, ki jo samo določi, ali
- (c) v celoti ali delno začasno prekine postopek izvršitve sodne odločbe

Primjer Lebek: 44/2001 nepravilna vročitev prvega akta v postopku - razlog za zavrnitev ekskevature - kršitev kontradiktornosti

Priznanje in izvršitev francoske sodbe na Poljskem

Začetni procesni akt ni bil vročen tožencu, ker njegov naslov v Parizu ni bil pravilen. Toženec se je s sodbo seznanil šele leta 2011, ko mu je poljsko sodišče vročilo izvod sodbe in predlog tožnika za priznanje izvršljivosti.

Poljsko sodišče je zavrnilo predlog za priznanje z obrazložitvijo, da je treba člen 34, točka 2, Uredbe Bla razlagati tako, da zgolj možnost vložitve predloga za vrnitev v prejšnje stanje ne pomeni, da obstajajo dejanske možnosti začetka postopka zoper sodbo, saj je namreč ta pritožba odvisna od predhodne pritrdilne odločbe francoskega sodišča o navedenem predlogu za vrnitev v prejšnje stanje.

Primer *Lebek C-70/15* - odločitev SEU

Predhodno vprašanje: Ali je treba člen 34, točka 2, Uredbe BU I razlagati tako, da tam navedena možnost začetka postopka za izpodbijanje sodne odločbe obsega tako primer, v katerem je mogoče ustrezno pravno sredstvo vložiti v roku, ki ga določa nacionalno pravo, kot tudi primer, v katerem se je ta rok že iztekel, vendar pa je mogoče vložiti predlog za vrnitev v prejšnje stanje in nato - ko se temu predlogu ugodi - vložiti še ustrezno pravno sredstvo?

Odgovor SEU: Pojem „**postopek**“ iz člena 34, točka 2, Uredbe 44/2001 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah je treba razlagati tako, da vključuje tudi predlog za vrnitev v prejšnje stanje, če se je rok za vložitev rednega pravnega sredstva iztekel.

Člen 34(2) 44/2001: Sodna odločba se ne prizna... če tožencu, ki se ni spustil v postopek, ni bilo vročeno pisanje o začetku postopka ali enakovredno pisanje pravočasno in na tak način, da bi lahko pripravil obrambo, razen če toženec ni začel **postopka za izpodbijanje sodne odločbe**, čeprav je imel to možnost...

Pravna sredstva v RS za BI 44/2001 - 42.b čl. ZIZ

- pravno sredstvo zoper odločitev o zahtevi za zavrnitev izvršitve - v RS **ugovor**
- Sporočilo RS Komisiji: okrožno sodišče
- Po BI lahko vložijo kakršna koli nadaljnja pravna sredstva - v RS **pritožba**
- Sporočilo RS Komisiji: Vrhovno sodišče Republike Slovenije

Prilagoditev na Bla v SLO ZIZ

42.b člen - postopek po Bl

- ▶ (Priznanje in izvršitev tuje odločbe, tuje poravnave ali tuje javne listine)
- ▶ Če je treba za izvršitev tuje odločbe, tuje poravnave oziroma tuje javne listine v Republiki Sloveniji po določbah **Uredbe 44/2001/ES**, Uredbe 2201/2003/ES, Uredbe 4/2009/ES, Uredbe 2016/1103/EU ali Uredbe 2016/1104/EU izvesti postopek priznanja in izvršitve tuje odločbe, tuje poravnave oziroma tuje javne listine, je za izvedbo postopka pristojno okrožno sodišče. Sklep o razglasitvi izvršljivosti se vroči stranki, ki je vložila predlog, in stranki, zoper katero se zahteva izvršitev.
- ▶ O **ugovoru** zoper sklep o razglasitvi izvršljivosti odloča sodišče, ki je izdalo sklep o razglasitvi izvršljivosti, v senatu treh sodnikov. Rok za odgovor na ugovor je 30 dni od vročitve ugovora. Če je odločitev odvisna od spornih dejstev, odloči sodišče po opravljenem naroku.
- ▶ Zoper sklep, s katerim okrožno sodišče odloči o ugovoru, je dovoljena **pritožba**. Pritožba se vložijo v 30 dneh od vročitve sklepa sodišča prve stopnje. Rok za odgovor na pritožbo je 30 dni od vročitve pritožbe. O pritožbi odloči Vrhovno sodišče Republike Slovenije. Pritožba ne zadrži izvršitve sklepa.
- ▶ Glede postopka po tem členu se smiselno uporabljajo določbe zakona, ki ureja mednarodno zasebno pravo in postopek, o postopku za priznanje in izvršitev tujih sodnih odločb, če ni v Uredbi 44/2001/ES, Uredbi 2201/2003/ES, Uredbi 4/2009/ES, Uredbi 2016/1103/EU, Uredbi 2016/1104/EU ali v tem členu določeno drugače.

Postopek po Bla 2015/2012 - a42.b čl. ZIZ

- ▶ Za izvedbo Uredbe 1215/2012/EU ali Uredbe 606/2013/EU, pri kateri ni treba izvesti postopka priznanja in izvršitve, dolžnik oziroma zainteresirana stranka pa ima v Republiki Sloveniji pravico vložiti predlog za zavrnitev priznanja, predlog za odločitev, da ni razlogov za zavrnitev priznanja ali predlog za zavrnitev izvršitve tuje odločbe, tuje poravnave ali tuje javne listine, je pristojno **okrožno sodišče**.
- ▶ **krajevno pristojno vsako stvarno pristojno sodišče.**
- ▶ V predlogu iz prvega odstavka tega člena mora stranka **navesti dejstva, s katerimi ga utemeljuje, in predložiti dokaze**, sicer se predlog šteje kot neutemeljen.
- ▶ Pred izdajo sklepa sodišče nasprotni stranki vroči izvod popolnega, dovoljenega in obrazloženega predloga, da nanj **odgovori v 30 dneh** od njegove vročitve.
- ▶ Sodišče odloča **v senatu treh sodnikov**.
- ▶ Če je odločitev odvisna od spornih dejstev, odloči sodišče po opravljenem **naroku**.
- ▶ Zoper sklep sodišča je dovoljena **pritožba**, o kateri odloči Vrhovno sodišče Republike Slovenije.
- ▶ Pritožba se vložijo v 30 dneh od vročitve sklepa sodišča prve stopnje.
- ▶ Rok za odgovor na pritožbo je 30 dni od vročitve pritožbe.
- ▶ Glede postopka po tem členu se smiselno uporabljajo določbe zakona, ki ureja **MZPP**⁴⁴ za priznanje in izvršitev tujih sodnih odločb, če ni v Uredbi 1215/2012/EU ali Uredbi 606/2013/EU ali v tem členu določeno drugače.

Pravna sredstva v RS za Bla 2015/2012 - a42.b čl. ZIZ

- 49/2: pravno sredstvo zoper odločitev o zahtevi za zavrnitev izvršitve - v RS **pritožba**
- Sporočilo RS Komisiji: Vrhovno sodišče
- 50: vložijo kakršna koli nadaljnja pravna sredstva - v RS **jih ni**
- **RS upošteva napotek EU o zgolj enem pravnem sredstvu**

Začasni ukrepi

- ▶ Velike razlike med sistemi glede pogojev za izdajo, vrste odločb in njihovih učinkov.
- ▶ Včasih je mogoče kot skupni imenovalec najti le začasnost in nujnost.
- ▶ Sodišče EU : **začasne odredbe »namenjene ohranitvi dejanskega ali pravnega stanja in s tem zavarovanju pravic, katerih priznanje stranka terja od pristojnega sodišča, kot tudi zavarovanju samega predmeta spora«** (Reichert ,C-261/90).
- ▶ Spletno mesto: **Provisional Measures: Classification and the trans-border context**

Novosti Bla na področju začasnih ukrepov

- ▶ Začasni ukrepi v državi pristojni za odločanje o glavni stvari se priznavajo tudi ex parte ukrepi, če se sodna odločba vroči tožencu pred izvršitvijo. Prizna se tudi če ima nacionalno pravo še milejši pristop in niti naknadne vročitve pred izvršitvijo ne zahteva.
- ▶ Začasni ukrepi “ex parte”, ki jih je izdalo sodišče v drugi državi od tiste, kjer je podana pristojnost za odločanje o glavnem zahtevku so učinkoviti, vendar vselej omejeni le na to državo.
- ▶ V primeru, ko pred enim sodiščem teče postopek o glavni stvari, od sodišča v drugi državi pa se zahteva izdaja začasnega ukrepa, bi morali sodišči sodelovati zaradi zagotovitve, da se pri izdaji začasnega ukrepa upoštevajo vse okoliščine zadeve.
- ▶ Poenostavitev postopka - ni prevajanja odločbe, ker mora biti vse relevantno v obrazcu - prevod fakultativen.

Člen 42

1. Za namene izvršitve sodne odločbe, izdane v drugi državi članici, v državi članici, vlagatelj predloži organu, pristojnemu za izvršitev:

(a) izvod sodne odločbe, ki izpolnjuje pogoje, potrebne za potrditev njegove verodostojnosti, in

(b) potrdilo, izdano v skladu s členom 53, ki potrjuje izvršljivost sodne odločbe, ter vsebuje izvleček sodne odločbe in po potrebi pomembne informacije o vračljivih stroških postopka ter izračun obresti.

2. Za namene izvršitve sodne odločbe o začasnih ukrepih, vključno z ukrepi zavarovanja, izdane v drugi državi članici, v državi članici, vlagatelj predloži organu, pristojnemu za izvršitev:

(a) izvod sodne odločbe, ki izpolnjuje pogoje, potrebne za potrditev njegove verodostojnosti;

(b) potrdilo, ki je izdano v skladu s členom 53 in vsebuje opis ukrepa ter potrjuje, da je:

(i) sodišče pristojno za odločanje o glavni stvari;

(ii) sodna odločba izvršljiva v državi članici izvora, in

(c) **dokaz o vročitvi sodne odločbe, če je bil ukrep odrejen, ne da bi bil toženec vabljen pred sodišče.**

3. Organ, pristojen za izvršitev, lahko po potrebi zahteva, da vlagatelj v skladu s členom 57 predloži prevod ali transliteracijo vsebine potrdila.

4. Organ, pristojen za izvršitev, lahko od vlagatelja zahteva, da predloži prevod sodne odločbe le, če ne more nadaljevati dela brez takega prevoda.

BI - tuja začasna odredba v RS

- Z eksekvaturō ima odločba samo učinke, ki jih ima v izvorni državi
- Praviloma velja koncept širitve učinkov: sodne odločbe s priznanjem dobijo učinke, ki jim pripadajo v državi izvora (Jenard Report) in (C-145/86, Hoffmann/Krieg).

Eksekvatura se nanaša na učinek izvršljivosti, ki ga ima del začasne odredbe o konkretnem ukrepu, ki je izvršilni naslov. Po slovenskem pravu ima začasna odredba tudi drugi del, saj sodišče ob naložitvi ukrepa hkrati dovoli izvršbo za njegovo izvedbo. Ta drugi del ne more biti predmet priznanja in izvršitve v drugi državi, saj z njim sodišče dovoljuje uporabo prisilnih sredstev. Odreditev prisilne izvršbe pa je mogoča samo v lastni državi in ta del ne more imeti čezmejnih učinkov.

Eksekvature ni mogoče podeliti sklepu o dovolitvi prisilne izvršbe.

Kakšni so pravni učinki začasnih odredb v Sloveniji?

Sklep o začasni odredbi izdan v izvršilnem ali drugem postopku takoj učinkuje:

1. kot izvršilni naslov in
2. sklep o dovolitvi izvršbe

za izvedbo ukrepa

Ugovor in pritožba proti sklepu o ugovoru nimata suspenzivnega učinka.

Obseg učinkov

- ▶ Poseg v sfero dolžnika, ne pa koga tretjega, **ne nastane zastavna pravica** na predmetu zavarovanja, odrejena prepoved razpolaganja s predmetom zavarovanja, ne preprečuje pravnih posegov drugi oseb na ta predmet (npr. v postopkih izvršbe).
- ▶ **izplačilna prepoved** dolžnikovemu dolžniku npr. banki učinkuje od trenutka, ko je sporočena dolžnikovemu dolžniku. Od prejema prepovedi slednji ne more veljavno izpolniti svoje obveznosti dolžniku, upniku pa je lahko tudi odškodninsko odgovoren.

Ukrep, ki ga domače pravo ne pozna

Kaj če v tujini izdan ukrep z vsebino, ki je domače pravo ne pozna (npr. “Arrest” s stvarnopravnim učinkom zastavne pravice)?

3 možne variante

- ▶ Priznanje z istim učinkom kot v tujini - NE
- ▶ Odrek priznanja - NE
- ▶ Prilagoditev vsebine - Bla DA

Primer

- Nemško sodišče je v pravdi izdalo začasno odredbo, da se Banki v SLO prepove izplačilo sredstev z računa toženca in sklep o začasni odredbi poslalo neposredno slovenski banki kot dolžnikovemu dolžniku.
- Ali mora banka upoštevati direktno prepoved?

Evropski izvršilni naslov UEIN

- *kopernikanski preobrat*
- Pravna sredstva je treba izkoristiti v državi izvora
- Pravno sredstvo proti potrdilu o EIN samemu je izključeno
- Netipično pravno sredstvo izven sistema - zahteva za popravek ali razveljavitev potrdila - omogoča UEIN
- v državi izvršbe **samo** pravna sredstva vezana na nacionalni izvršilni postopek npr. v RS
- **ugovor in pritožba** : možno tudi dolžnikovo sodno varstvo v zvezi z EIN v primerih, ki jih uredba posebej upošteva (npr. če je bila v državi izvršbe izdana starejša odločba z identičnim zahtevkom)
- **odlog izvršbe** ali
- **omejitev** izvršbe zgolj na **ukrepe zavarovanja**, če poteka obnova postopka ali drug postopek za razveljavitev odločbe v izvorni državi.

Pogoji za EIN

1. *Vrsta zadeve (civilne in gospodarske)*
2. *Vrsta odločbe ali listine (sodbe, sklepi, javne listine)*

- **Nesporne denarne terjatve**

dve kategoriji:

1. **Aktivno nesporne terjatve:** dolžnik je aktivno sodeloval v postopku in izrecno pripoznal zahtevke ali se poravnal ali v obliki izvršljive javne listine izrecno soglašal s terjatvijo in njeno izvršljivostjo
2. **Pasivno nesporne terjatve:** dolžnik je s svojo pasivnostjo pokazal, da proti zahtevku nima ugovorov.

Slovenski izvršilni naslovi primerni za EIN

1. *Pravdne sodbe (sodba na podlagi pripoznave, zamudna sodba?) DA*
2. *Odločbe delovnega sodišča DA socialnega sodišča NE*
3. *Pravdni sklepi (sklep o plačilnem nalogu tudi v sklepu o izvršbi na podlagi verodostojne listine) DA*
4. *Nepravdni sklepi NE DA izjeme*
5. *Sklepi v izvršilnem postopku NE DA izjeme (nasprotna izvršba)*
6. *Sklepi v stečajnem postopku NE*
7. *Odločba kazenskega sodišča NE*
8. *Upravna odločba NE*
9. *Arbitražna odločba NE*
10. *Sodna poravnava DA*
11. *Druge listine, ki so izvršilni naslov, če tako določa zakon - notarski zapis DA*

Pasivno nesporne terjatve

Minimalni standardi varstva dolžnika po UEIN

- Zagotovitev ustreznih **informacij o tožbenem zahtevku**
- Zagotovitev ustreznih **informacij o postopkovnih korakih - pravni pouk**
- **Vročanje:** Po UEIN je pisanje o začetku postopka mogoče vročati izbirno:
- **osebno ali nadomestno,**
- po čl. 19 UEIN se toženec z vložitvijo pravnega sredstva lahko brani, da pri nadomestni vročitvi vročitev brez njegove krivde ni bila opravljena pravočasno, da bi mu omogočila pripraviti svojo obrambo; ali da je višja sila ali so izredne okoliščine preprečile dolžniku, da bi brez njegove krivde ugovarjal zahtevku

Minimalni standardi

- Avstrijski poziv za odgovor na tožbo, ki je na standardnem obrazcu ZPForm 25 vsebuje naslednje informacije: o obveznem odvetniškem zastopanju, o roku za odgovor na tožbo, o možnosti pridobitve BPP in o tem, da prerekanje zahtevka ni smiselno, če je le-ta utemeljen. Poziv tožencu pa ne vsebuje jasnih informacij o: možnosti za izdajo zamudne sodbe, o dolžnosti povračila stroškov postopka v primeru zamudne sodbe in o nazivu in naslovu inštitucije, kjer je potrebno odgovor na tožbo vložiti.
- Sodišče predlaga, da naslednjič tožnik skupaj z vložitvijo tožbe predlaga izdajo potrdila o EIN, saj bo v takem primeru sodišče lahko pravočasno dopolnilo »poziv tožencu, naj odgovori na tožbo«. LG Wels, 5.6.2006 - 1 Cg 159/06m in OLG Linz, 4.7.2007 - 1 R 124/07x

Minimalni standardi

VSK sklep Cpg 118/2010 **Prevod**

Prvostopenjsko sodišče je štelo, da po pravilih ZPP sodnih pisanj ni potrebno prevajati in je vročilo brez prevoda. Potrditev kot EIN je nato zavrnilo, ker sodna pisanja, ki so toženi stranki v tujino vročena v slovenskem jeziku, ne dosegajo minimalnih standardov.

Tožena stranka je bila prikrajšana tudi za pravico do opozorila na posledice neugovarjanja plačilnemu nalogu v za to določenem ugovornem roku.

Sodišču v postopku izdaje plačilnega naloga ni treba postopati tako, da kasneje v postopku potrditve evropskega izvršilnega naslova ne bi bilo težav. Tako mora namreč sodišče postopati le tedaj, ko tožnik že v sami tožbi ali predlogu za izdajo plačilnega naloga zahteva potrditev plačilnega naloga kot evropski izvršilni naslov. Sicer pa ni ovir, da se vročitev in celoten postopek opravi na kakršenkoli način, ki je dopusten po ZPP.

Prevod

- Italijanski plačilni nalog je bil potrjen kot EIN in predložen slovenskemu sodišču za izvršbo.
- Prevod je bil priložen le za potrdilo in ne tudi za sam izvršilni naslov.
- Ali je iz tega razloga mogoče zavrniti dovolitev izvršbe?
- Odgovor:
- Ni problem, da deli plačilnega naloga, ki je priložen niso prevedeni. Po čl. 21/2 EIN je organ izvršbe vezan na potrdilo o EIN in ga ne sme v izvršbi ponovno preizkušati, ali gre dejansko za neprerekano terjatev in ali so podani minimalni standardi.

Pravno sredstvo proti sodbi v državi izvora

- Izdaja potrdila o EIN se zavrne, če je bilo zoper sodno odločbo v času odločanja o izdaji EIN vloženo pravno sredstvo v skladu z lex fori, ne glede na to, da je bil predlog za izdajo potrdila o EIN vložen pred vložitvijo pravnega sredstva. OLG Wien 1R85/07p, 14.06.2007

Preverjanje glede vsebine

- VSK sklep II Ip 429/2013
- Pod nobenim pogojem se sodba ali njena potrditev kot evropski nalog za izvršbo v državi članici izvršbe ne sme preverjati glede vsebine (drugi odstavek 21. člena Uredbe). Iz teh razlogov so pravno neupoštevne pritožbene navedbe v smeri, da dolžnik z upnikom nikoli ni bil v nobenem poslovnem razmerju. Prav tako v konkretni zadevi niso izpolnjeni pogoji za zavrnitev izvršbe po prvem odstavku 21. člena Uredbe. Pritožbeni razlogi v smeri očitnih procesnih kršitev pri izdaji konkretne sodne odločbe, potrjene kot evropski nalog za izvršbo niso pravno upoštevni, kar pomeni (da četudi držijo), da predloga za izvršbo zaradi teh eventualnih kršitev ni mogoče zavrniti.

Primer slovenske sodbe v Gradcu

- Tožnik pri Okrajnem sodišču v Kranju predlaga izdajo potrdila o evropskem izvršilnem naslovu po EIN za zamudno sodbo, ki je v pisnem postopku izšla, ker je sodišče toženčev odgovor na tožbo ocenilo kot neobrazložen (277.čl. ZPP).
- Ali je terjatev neprerekana, čeprav je toženec odgovoril, vendar z neprimerno obrazložitvijo?
- Sodba je bila tožencu vročena po pošti. Kdaj se šteje, da je opravljena veljavna vročitev?
- Kaj bi storilo LG Graz, če bi bila takšna slovenska zamudna sodna predložena v izvršbi?
- Kaj lahko napravi dolžnik?

LG Wels, 5.6.2006 - 1 Cg 159/06m in OLG Linz, 4.7.2007 - 1 R 124/07x

- Avstrijski poziv za odgovor na tožbo, ki je na standardnem obrazcu ZPForm 25 vsebuje naslednje informacije: o obveznem odvetniškem zastopanju, o roku za odgovor na tožbo, o možnosti pridobitve BPP in o tem, da prerekanje zahtevka ni smiselno, če je le-ta utemeljen. Poziv tožencu pa ne vsebuje jasnih informacij o: možnosti za izdajo zamudne sodbe, o dolžnosti povračila stroškov postopka v primeru zamudne sodbe in o nazivu in naslovu inštitucije, kjer je potrebno odgovor na tožbo vložiti.
- Sodišče predlaga, da tožnik skupaj z vložitvijo tožbe predlaga izdajo potrdila o EIN, saj bo v takem primeru sodišče lahko pravočasno dopolnilo »poziv tožencu, naj odgovori na tožbo«.

OGH 30b253/06m, 22.02.2007, OLG Wien 1R85/07p, 14.06.2007

- V postopku potrditve kot EIN se smiselno uporabljajo predpisi o potrdilu o izvršljivosti (42. člen ZIZ).
- Potrdila o EIN ni treba vročiti dolžniku. To velja tudi v primeru, da dolžnik izve za obstoj potrdila o EIN šele takrat, ko se začne izvršilni postopek v državi izvršbe.

Naslednji korak: Uredbi dvojčici

1. UEPPN-1896/06

2. UESMV-861/07

*Uredba št. 2015/2421 o spremembi UEPPN in UESMV - več elementov je dodatno poenostavljenih za večjo uporabnost uredb, spodbujanje uporabe tehnologije komuniciranja na daljavo

Unificirana postopka:

- v civilnih in gospodarskih zadevah;
- samo za čezmejne zadeve;
- spor majhne vrednosti pod 5000 €;
- v osnovi pisni postopek;
- odločbe so nadnacionalne in omogočajo direkten dostop do izvršbe v drugi državi;
- sodba v sporu majhne vrednosti je takoj izvršljiva, celo pred pravnomočnostjo- niti posebno potrdilo o izvršljivosti ni predvideno;
- unificirana postopka ne nadomeščata nacionalnih sumarnih postopkov.

Izbira med več možnostmi

1. Nacionalni plačilni nalog
2. Evropski plačilni nalog
za spor pod 5000€
 1. Nacionalni postopek MV
 2. EU postopek MV